

PER UN FONS DE LLIBRES CIENTÍFICS CATALANS

És habitual que l'obra dels científics sigui ignorada gairebé sempre en els balanços o les panoràmiques de la nostra cultura. Són ben escadusseres i marginals les ocasions en què l'activitat científica és tinguda en compte com a integrant del món cultural, en què els científics són considerats com a components del gremi dels intel·lectuals, o en què les opinions dels científics són consultades en un context no estrictament especialitzat.

Un d'aquests escassos episodis d'interès per a la ciència ha estat el pas del conseller Joan Guitart pel Departament de Cultura. La seva formació com a químic, el seu interès pel món editorial i la seva experiència prèvia com a conseller d'Ensenyament degueren ser factors de pes en la decisió de nomenar una Comissió per a l'Estímul de la Cultura Científica, experiència inèdita no tan sols en el nostre món polític i administratiu, sinó fins i tot a escala internacional, on la promoció de la cultura científica ocupa sovint un lloc molt marginal en els interessos de la política cultural. Ara que Guitart ha deixat la Conselleria, és hora de reconèixer i d'agrair el seu interès pel tema de les relacions entre ciència i humanisme, i per haver intentat fomentar la presència pública dels aspectes més generals de la ciència.

Entre altres tasques, la Comissió ha promogut exposicions divulgatives sobre temes científics (ciència, dibuix i poesia en *El Color de la Ciència*; figures de científics catalans en *La mirada dels científics*; la presència de la ciència en els segells en *Ciència i filatèlia*; i la presència pública de la ciència en *La ciència a prop*); trobades entre

científics i humanistes a l'entorn de temes d'interès actual (la teoria del caos, la neurologia, el temps, la població, els orígens del llenguatge, l'enginyeria genètica...) que tingueren lloc al palau de Maricel de Sitges; estades de científics visitants (com ara Sheldon Glashow, Stanley Miller, Christian de Duve, Stephen Jay Gould, James Lovelock, Henry de Lumley...) destinades no pas a activitats especialitzades, com és habitual, sinó a donar una conferència dirigida al gran públic i a tenir, alhora, una trobada amb els seus col·legues de Barcelona. Algunes d'aquestes conferències (les de Gould i de Lovelock, en concret) aplegaren ben bé un miler de persones cadascuna.

Però aquests objectius de permeabilitat, diàleg i presència, no són pas objectius a curt termini, assolibles per una comissió concreta en un horitzó temporal limitat, ens demanen un esforç perseverant i continuat, amb una multiplicitat d'iniciatives i de propostes, algunes d'un gran ressò immediat, d'altres menys aparatoses i més a llarg termini.

Una proposta possible en aquesta darrera línia de discreció i perseverança seria constituir un fons d'obres de científics catalans a la Biblioteca de Catalunya. No vull pas dir un fons d'obres científiques escrites en català (aquestes, cada vegada més nombroses en el camp dels llibres de text universitaris o de divulgació, ja arriben a la Biblioteca, si no m'erro, mitjançant els fons del Dipòsit Legal), sinó de llibres publicats per autors catalans en qualsevol llengua (entre les quals destacarà, molt probablement, l'anglès) i a qualsevol país. Aquesta col·lecció d'obres d'autors

d'ací, d'allà

hauria de ser complementada per una col·lecció d'actes dels congressos, força nombrosos, que tenen lloc a Catalunya.

A curt termini, l'abast de la proposta és aclaparadorament irrisori. A llarg termini, però, un fons d'aquestes característiques ajudaria els nostres historiadors de la ciència a fer-se una idea més directa i contundent dels fruits de la nostra recerca, permetria alguna exposició que donés a conèixer al públic l'activitat no negligible dels nostres científics, i constituïria, en fi, un complement no desdenyable a les col·leccions d'obres de literats, de filòsofs, d'historiadors, d'assagistes, que resulten imprescindibles per conèixer la nostra cultura. D'altra banda, potser un fons d'aquestes característiques ajudaria a fer comprendre el valor que tenen els anys sabàtics per als esforços de síntesi que exigeix la redacció d'un llibre. La nostra situació en aquest aspecte és força pitjor que la dels nostres col·legues de molts altres països, que disposen d'aquests anys sabàtics, que faciliten tant aquesta feina.

Per a la realització pràctica d'aquest modestíssim projecte, podeu fer-me arribar informació sobre els vostres llibres, o bé a mi mateix, o bé directament al director de la Biblioteca que, no ho dubto, i tal com ha manifestat en alguna ocasió, serà sensible a aquesta iniciativa.

David Jou